

Valašský rok, národopisné slavnosti, 1925, 1935, 1947, Rožnov pod Radhoštěm

Valašský rok, národopisné slavnosti, data konání 1925, 1935, 1947, Rožnov pod Radhoštěm

Národopisné slavnosti Valašský rok se konaly celkem třikrát v průběhu 1. poloviny 20. století, a to v letech 1925, 1935 a 1947. Navazovaly tak na pořádání podobných regionálních národopisných oslav – Slovácký rok v Kyjově a Uherském Hradišti (1922), Hanácký rok v Přerově (1923) nebo Slezský rok v Jablunkově (1923), ke kterým dala podnět Národopisná výstava československá (1895), pořádaná v Praze. Pro první ročník Valašského roku byl ustanoven přípravný výbor v září 1924 a na akci přispěly Národopisná společnost, Národopisné muzeum v Praze, Zemský cizinecký svaz, Státní památkový úřad, Ministerstvo školství aj. Valašský rok měl především za cíl přispět ke vzniku Valašského muzea v přírodě. Mimo to měl také za cíl oživit, obnovit a propagovat zanikající lidovou kulturu jednotlivých regionů. Slavnosti tak přispěly nejen k dlouhodobé snaze založení Valašského muzea v přírodě, ale také k ukázce vzájemné symbiózy lidové architektury a folklóru.

První ročník Valašského roku se uskutečnil 18. – 20. července 1925 v městském parku Hájnice. V rámci prvního ročníku byla věnována velká pozornost propagaci, byly připravovány kroje pro účastníky a také samotný program slavností. V čele programové komise tehdy stál Miloš Kulišťák. Program byl otevřen koncertem dechových hudeb, po něm byla uvedena hra *Pasekáři* od Františka Sokola-Tůmy a večer se symbolicky zapalovaly ohně na místních kopcích. V **neděli** 19. července bylo na programu uvítání hostů, na které navazoval průvod, posléze se pokračovalo národopisným programem. Večer se představily pěvecké spolky z Rožnova a okolí a celý den se uzavřel večerní veselící u cimbálu. Třetí den byl věnovaný přehlídce muzik, prohlídce města a celý program se znova uzavřel lidovou veselící. Během všech tří dní se konal valašský jarmark a také výstava podomáckého průmyslu. Přípravný výbor zajistil natočení Valašského roku na filmovou kameru, který zrežiroval Cyril Kapšar. Na slavnostech byly pořízeny záběry do prvního, a i druhého dílu filmu *Valašský rok 1925*. Především se zaznamenaly tance, především odzemek, anebo také kroje, které z velké části byly ušity přímo pro tuto událost.

Druhý ročník Valašského roku se uskutečnil ve dnech 5. – 7. 7. 1935 přímo v areálu Valašského muzea v přírodě. Opět byl kladen důraz na publicitu a přípravu slavností, znova pod vedením Miloše Kulišťáka. Vystoupení folklórních souborů byla obohacena o Cyrilometodějskou pouť. Došlo k unifikování mužského a ženského valašského kroje. Body k unifikaci kroje vydal Krojový výbor. Druhý ročník byl zahájen koncertem Hukvaldské

kapely. Po následném krojovaném průvodu započal program, který byl i z části vysílán rozhlasem do Brna a Ostravy. Hlavními pořady tohoto ročníku **byli** tzv. valašská svatba, valašské dožínky a tzv. škláby – hry mládeže při pasení skotu. Třetí den se pořádala hrozenkovská svatba, k ní připojené tance z Rusavy, Nového Hrozenkova a Hutiska. Vrcholem slavností byly besedy – rožnovská, hutiská, a karlovická. I když byl druhý ročník Valašského roku finančně slabý, myšlenka zachování a provozování tradic nezanikla. Stále bylo potřeba dosáhnout dostatku finančních prostředků pro dostavbu Valašského muzea v přírodě.

Třetí ročník Valašského roku Muzejní a národopisný spolek uspořádal až v roce 1947. Desetiletou tradici konání slavností totiž narušila **2.** světová válka. Ročník byl velice problémový v otázce ekonomické. Díky nedostatku peněz také nebyl dostatek krojů pro účastníky. Samotná akce se zkrátila na pouhé dva dny konání, a také byl mnohem skromnější program. V sobotu 26. 7. se začalo valašským jarmarkem. Zbytek dne probíhala soutěž ve zpěvu, tanci a krojích. Večer se uvedla hra od Metoděje Jáhna *Selský práh*. Nedělní program nabízel pouť ke svaté Anně v muzejním kostele. Po mši následoval průvod národopisných skupin a velké taneční, pěvecké pásmo *Na Valašsku od jara do zimy*, kterým celý třetí ročník Valašského roku vrcholil. Na tradici národopisných slavností Valašský rok navázal mezinárodní folklórní festival Rožnovské slavnosti v roce 1960.

I. Lexika:

Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku (**Martina Pavlicová – Lucie Uhlíková [ed.]**, Strážnice 1997, s. 214-215).

II. Ostatní:

Kramoliš, Čeněk: Almanach Valašského roku 1925 (**Valašské meziříčí 1925**).

Šupina, R. P. T: Obecenstvu a účastníkům národopisných skupin pro pořádání valašského roku ve dnech 5. 6. a 7. července 1935 v Rožnově p. R. R (nezpracované archiválie VMP)

Růžičková, Veronika: Proměny folklorismu ve vývoji Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 1925–2006 (Bakalářská diplomová práce, Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno 2008).

Friedl, Marian: První Valašský rok a obnova tradiční hudby na Valašsku (In: Rožnovské slavnosti 2015, Rožnov pod Radhoštěm 2015, s. 53–59).

Kol.: Devadesát let Valašského muzea v přírodě (In: Uchováno budoucím generacím. devadesát let sbírkové činnosti Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Rožnov pod Radhoštěm 2015, s. 10-23).

Muras, Adam: Od Valašského roku k Rožnovským slavnostem (In: almanach Rožnovské slavnosti 2019, Rožnov pod Radhoštěm 2019, s. 5).

Tereza Opálková